

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

Анастасія Большакова

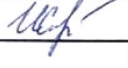

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з

навчальної роботи

Інна СТАШЕВСЬКА

_____ 2020 р.

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

засоби діагностики з дисципліни

перший (бакалаврський) рівень

_____ (назва рівня вищої освіти)

галузь знань _____

05 Соціальні та поведінкові науки

_____ (шифр та назва галузі знань)

спеціальність _____

053 Психологія

_____ (код і назва спеціальності)

освітня програма _____

Психологія

_____ (назва освітньої програми)

кваліфікація _____

бакалавр з психології

факультет _____

соціальних комунікацій

Харків 2020

Засоби діагностики з дисципліни

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

(назва навчальної дисципліни)

за галуззю знань 05Соціальні та поведінкові науки,
спеціальністю 053 Психологія

Розробник: Перевозна Т.О., доцент кафедри, кандидат психологічних наук,
доцент

Затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи
забезпечення
д.психол.н., професор
Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Засвоєння системи психологічних знань з історії виникнення та розвитку психологічної науки, основних тенденцій та концепцій наукової думки від найдавніших часів до наших днів, якісній підготовці фахівця до майбутньої професійної діяльності.

Завдання:

1. Сформувати цілісну систему знань з історії психологічної науки що стосуються феномену, загальних засад, методології, структури, функцій, історії розвитку та її провідних сучасних тенденцій психологічної думки.

2. Розкрити основні персоналії світової психології, їх досягнення, ідеї засновників напрямків і шкіл світової психології; ключові положення основних психологічних теорій.

3. Сформувати уявлення про місце історії психології в контексті інших психологічних дисциплін, зв'язку з іншими суміжними дисциплінами.

4. Ознайомити студентів з основними методами психологічного дослідження.

5. Ознайомити студентів із загально-психологічними фундаментальними проблемами, вирішуваними психологічною наукою.

6. Сформувати практичні навички та вміння при застосуванні психологічних діагностичних методик, навчитись інтерпретувати одержані дані відповідно до завдання, скласти висновок на основі одержаних результатів.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
- Здатність дотримуватися норм професійної етики
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- Здатність аналізувати соціокультурні процеси та явища з точки зору їх впливу на психічне благополуччя людини

2.6. Результати навчання.

Вивчення даної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
- Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Критерії оцінювання результатів навчання:

«Відмінно», оцінка ECTS «А», 90 – 100 балів. Студент засвоїв матеріал в повному обсязі та вміє його застосовувати для вирішення практичних питань. Володіє термінами, логічно та послідовно викладає матеріал.

«Добре», оцінка ECTS «В», 82 – 89 балів. Студент достатньо повно володіє змістом дисципліни, але допускає окремі помилки при логічному викладенні матеріалу, що, тим не менш, дозволяє вільно користуватися набраними навичками на практиці, приймати відповідні рішення.

«Добре», оцінка ECTS «С», 74 – 81 бал. Студент засвоїв основну частину теоретичного змісту дисципліни, але робить окремі помилки в викладенні матеріалу, в змісті теорії, окремих термінів. Завдання-рішення приймаються з незначними помилками.

«Задовільно», оцінка ECTS «Д», 64 – 73 бали. Студент засвоїв теоретичний матеріал, але має неточності в розумінні окремих тем та питань, що ускладнює йому пошук вірних відповідей при прийнятті рішень-завдань. Допускає окремі помилки у визначенні термінів.

«Задовільно», оцінка ECTS «Е», 60 – 63 бали. Студент не в повному обсязі засвоїв теоретичний матеріал, має складності з його практичним застосуванням, робить окремі помилки у викладенні базового матеріалу, у визначенні термінів. Але прийняття рішень здійснює у вірному напрямку, з окремими помилками.

«Незадовільно з можливістю повторного складання», оцінка ECTS «FX», 35 – 59 балів. Студент засвоїв половину теоретичного матеріалу, набув окремі навички його практичного застосування, але не достатньо для прийняття відповідних рішень з поставлених перед ним питань, робить помилки в термінах.

«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни», оцінка ECTS «F», 0 - 34 бали. Студент засвоїв значно менше половини теоретичного матеріалу, не має навичок його практичного застосування за відсутністю відповідних знань.

Засоби діагностики результатів навчання:

Засобом оцінювання результатів навчання є результати виконання практичних завдань, відповідей на семінарах, реферати, презентації та відповідь на екзамені.

Завдання на екзамені складається з 2 теоретичних питань.

Відповідь на *теоретичне питання* вважається повною, якщо її зміст повністю відповідає програмі та містить всі необхідні факти та висновки.

Грубими помилками є:

- незнання визначень основних понять предметної області й формулювань, передбачених програмою курсу;
- незнання сутності основних методів і прийомів отримання необхідних результатів.

Помилками вважаються:

- неточності визначень понять предметної області, формулювань;
- неволодіння одним з умінь і навичок, передбачених програмою, але таких, що не відносяться до грубих помилок.

Недоліками є:

- неакуратні й непослідовні записи викладу матеріалу.

16-21 бал

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також студент демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних

дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

11-15 балів

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу студент показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Студент упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

6-10 балів

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді студент не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0-5 балів

Відповідь студента демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Поняття про предмет, завдання та методи історії психології.
2. Періодизація історії психології.
3. Розвиток психологічних вчень в рамках філософії.
4. Матеріалістичне вчення про душу в античній психології.
5. Поняття душі у Арістотеля.
6. Ідеалістичне вчення Платона.
7. Психологічні ідеї Сократа.
8. Етапи розвитку психологічної думки в середньовіччі.
9. Вчення про душу і пізнання у схоластичній філософії Фоми Аквінського.
10. Психологія Френсіса Бекона.
11. Розвиток психології в період просвітництва.
12. Психофізична проблема розвитку свідомості в ідеях Декарта.
13. Психологія Б.Спінози.
14. Створення емпіричної психології Дж. Локком.
15. Основи матеріалістичної психології М. Ломоносова.
16. Виділення свідомості як критерію психіки.
17. Становлення психології як самостійної науки.
18. Становлення асоціативної психології.
19. Становлення експериментальної психології.
20. Дослідження сенсорних процесів особистості Е. Вебером та Т. Фехнером.
21. Розвиток психології на межі XIX-XX ст..
22. Розвиток психології в Росії XIX ст.
23. Основні наукові школи періоду відкритої кризи в психології.
24. Створення експериментальних методів.
25. Фізіологічна психологія В. Вундта.

26. Дослідження пам'яті Г. Ебінгаузом.
27. Виникнення психофізики та психометрії.
28. Функціоналізм – напрям періоду відкритої кризи в психології.
29. Структуралізм: основні ідеї та його значення для розвитку психології.
30. Методи тестування Біне–Сімона.
31. Роль наукової спадщини В. Бехтерева для розвитку психології.
32. Фундаментальні ідеї І. Павлова у контексті розвитку психології.
33. Заснування наукової психології І.Сеченовим.
34. Дослідження Вюрцбургської школи.
35. Проблеми діяльності у дослідженнях О. Леонт'єва.
36. Філософсько–психологічні дослідження С. Рубінштейна.
37. Психологічні дослідження В. Мясіщева.
38. Історія розвитку психології в Україні в кінці ХІХ на початку ХХ ст. (Києво–Могилянська академія, Київський Університет Св. Володимира).
39. Практична психологія в Україні.
40. Харківська психологічна школа.

Форми контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений залік. Проведення підсумкової атестації і отримання на ній позитивної оцінки включає: а) оцінку проміжної атестації, б) оцінку відвідуваності занять і активність в аудиторії; а також в) оцінку виконання усіх завдань самостійної роботи.

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати співбесіди, індивідуального опитування, виконання самостійних завдань, тестових завдань, фронтального опитування, розв'язання задач і вирішення задач репродуктивного, конструктивного та творчого рівнів, бліц-контролю, розв'язання аналітичних завдань, виконання групових завдань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1 Теми 1-5	Змістовий модуль 2 Теми 6-10	Підсумковий контроль (екзамен)
30%	30%	40%
8 тиждень	16 тиждень	Екзаменаційна сесія

- Співбесіда – 1-2;
- індивідуальне опитування – 1-2;
- виконання самостійних завдань – 1-3;

- тестові завдання – 1-3;
- фронтальне опитування – 1-3;
- розв'язання задач і вирішення задач репродуктивного, конструктивного та творчого рівнів – 1-3;
- блиц-контроль – 1-2;
- розв'язання аналітичних завдань – 1-3;
- виконання групових завдань 1-2;
- зарахування результатів неформальної освіти – за рішенням кафедри на основі заяви здобувача та наданих даних (до 10% загальної кількості балів, відведених на поточний контроль).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення: Силабус дисципліни, Робоча програма дисципліни, Конспект лекцій, Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять, Інструктивно-методичні матеріали по організації та плануванню самостійної роботи студентів, Засоби діагностики, Методичне забезпечення контролю знань.

Критерії оцінювання знань на екзамені

Завдання на іспиту складається з 2 теоретичних питань.

Відповідь на *теоретичне питання* вважається повною, якщо її зміст повністю відповідає програмі та містить всі необхідні факти та висновки.

Грубими помилками є:

- незнання визначень основних понять предметної області й формулювань, передбачених програмою курсу;
- незнання сутності основних методів і прийомів отримання необхідних результатів.

Помилками вважаються:

- неточності визначень понять предметної області, формулювань;

- неволодіння одним з умінь і навичок, передбачених програмою, але таких, що не відносяться до грубих помилок.

Недоліками є:

- неакуратні й непослідовні записи викладу матеріалу.

16-21 бал

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також студент демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

11-15 балів

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу студент показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Студент упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

6-10 балів

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді студент не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0-5 балів

Відповідь студента демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. – Харків : Константа, 2020. – 320 с.

2. Жуков С. М. Історія психології : Навчальний посібник / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. – [вид. друге, допов., виправл. та переробл.]. / – К. : Кондор, 2009. – 232 с.
3. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с.
4. Корольчук М. С. Історія психології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. С. Корольчук, П. П. Криворучко. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 248 с.
5. Роменець В.А. Історія психології ХХ століття: навч. посіб. К.: Либідь, 2017. – 1056 с.
6. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: навч. посіб. К.: Либідь, 2005. – 916 с.
7. Роменець В.А. Історія психології: ХVІІ століття. Епоха просвітництва: навч. посіб. К.; Либідь, 2006. – 100 с.
8. Роменець В.А. Історія психології: ХІХ – початок ХХ століття: навч. посіб. Для студ. Вищ, навч. закл. К.: Либідь, 2007. – 832 с.

Допоміжна

9. Болтівець С. І. Ціль життя українського психолога Євгена Гливи / Болтівець С. І. // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. – № 1. – С. 53-57.
10. Бондар С. В. Психологічні ідеї в Україні ХІ-ХІV ст. / С. В. Бондар // Джерела формування та історія утвердження предметної галузі української психології : монографія / Акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – Київ : Пед. думка, 2008. – С. 5-11.
11. Гусельцева М. С. Наследие В. А. Роменца в истории украинской психологии. / М. С. Гусельцева // Вопросы психологии. – 2011. – № 6. – С. 94-107.
12. Данилюк І.В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть ХІХ – перша половина ХХ століття). Київ : Либідь, 2002. – 152 с. 20. Демоз
13. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К.:Ельга-центр,2004. -248с.
14. М'ясоїд П. А. В. А. Роменець: від історичної до канонічної психології / П. А. М'ясоїд // Педагогіка і психологія. Вісник АПН України. – 2011. – № 1. – С. 5-16.
15. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ століття. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, що навчаються за спеціальністю «Психологія». – Київ: Либідь, 2003. – 986 с.

16. Творча спадщина В.А. Роменця: сучасний погляд. (матеріали до ювілею В.А. Роменця) // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 4. – С. 1–2.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
4. Інтернет-ресурси :
  - Научная электронная библиотека <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
  - Наукова періодика України <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
  - www.psyua.com.ua/ Психологічна служба системи освіти України.
  - <http://www.psycho-smisl.com.ua/> Психологічна допомога, консультування, тренінги.
  - Матеріали по контролю сознания и деструктивным культурам <http://evolkov.net/cults/>
  - <http://psylib.kiev.ua/> - ПСИХОЛОГІЧНА БІБЛІОТЕКА " самопізнання і саморозвиток".
  - urj.com.ua/ua/ - Український психологічний журнал.